

LW 307

АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

Приета: прот. № 20 от 30.10.2008 г.; изм. прот. № 11 от 17.09.2011 г., изм. прот. № 15 от 24.06.2016 г., изм. прот. № 4 от 26.09.2018г.

Лектор: Гл. ас. д-р Боян Георгиев

АНОТАЦИЯ

Дисциплината изучава основен раздел на правната и административноправната система в държавата. Определянето на същността на административния процес, формирането на понятията от неговата правна характеристика и изясняването на принципите и процедурите при неговото прилагане в практиката е и продължава да бъде една от най-сложните задачи пред административноправната теория и наука.

Административноправният процес е изключително важна част на административното право като клон на правото. Материалното административно право се реализира чрез административния процес. Административнопроцесуалните норми уреждат реда за осъществяване на материалното административно право, начина на поведение и действие на административните органи, начина на изпълнение на материалноправните норми, формите и процедурите за защита на правата на гражданите и организации от неправилни и незаконосъобразни действия на държавната администрация. Административният процес е регламентираният правен инструмент за реализиране на административното материално право.

“Административният процес” като университетска дисциплина се изучава самостоятелно в отделен курс след дисциплината “административно право”. Материята в двете дисциплини е тясно свързана, но обемът на съдържанието и обществената и правна значимост на административния процес налагат обособяването му в отделна учебна дисциплина. Административнопроцесуалният кодекс представлява върхово постижение в съвременната законова регламентация на административното право и административния процес и основен законов източник за административното процесуално право. Той основно определя структурата и съдържанието на дисциплината “Административен процес”. В дисциплината важно място е отделено на административното правосъдие, като основна форма на правен контрол върху администрацията, която гарантира защитата на субективните права и законни интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. Сравнителноправното изследване е представено чрез подобрени теми от административното правосъдие в други държави и е предназначено да изостри интереса на студентите към значението, мястото и развитието на административното правосъдие у нас и по света.

Преподаването на дисциплината следва правилото “не е важно да кажеш, трябва и да покажеш”. Еднаква важност се отдава на теорията, законодателството и практиката. Системата и методите на дисциплината “Административен процес” имат за цел да изградят студентите като бъдещи практикуващи юристи и административисти, активно въввлечени в изучаваната материя, а не пасивни възприематели на учебна информация. Административният процес не само трябва да се

изучава, той трябва да се разбира в неговата логика и даже в проявите на конфликти, които понякога се създават между теория, законова уредба и съдебна и административна практика.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна цел на дисциплината е да формира знания за това как функционира изпълнителната власт и административните органи, каква е нормативната основа на техните организация и правомощия, какво е съдържанието и структурата на системата от административно-процесуални правни норми, как тези норми се прилагат на практика.

Студентите трябва:

- да се запознаят с теоретичните концепции, нормативните принципи и понятия в административния процес;
- да изградят познания за ролята и механизма на административнопроцесуалните норми в регулиране на отношенията между държавните органи и между държавните органи и гражданите и организациите;
- да получат знания за функциониране на държавния административен апарат; производствата и процесуалните правоотношения между участниците в административния процес;
- да се научат да анализират важни механизми и функции на държавния и общинския административен апарат; правните форми и процедури на дейността на административните органи;
- да усвоят разбирането, че административното право и процес не са само система от формални правила, процедури и ограничения, а набор от възможности и инструменти, които се ползват за постигане на творчески цели в обществото;
- да изградят знания и умения за отстояване и защита на правата и законните интереси на гражданите и организациите.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е основна част от административноправната теория. Трябва да се четат след дисциплините “Конституционно право” и “Административно право”.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност статут	Задължителна	Кредити	редовно обучение			задочно обучение	
			л	с	у общ	л	с у общ
Право		5	45	30	75	45	45

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Понятие за административен процес.

Тема 2. Нормативна основа на административния процес. Административнопроцесуален кодекс (АПК)
– обща характеристика

Тема 3. Принципи на административния процес.

Тема 4. Субекти, участници и страни в административния процес.

Тема 5. Доказателства и доказателствени средства.

Тема 6. Издаване на индивидуални и общи административни актове.

Тема 7. Издаване на нормативни административни актове.

Тема 8. Административен договор – процесуалноправни аспекти.

Тема 9. Оспорване на административни актове – основни понятия. Основания, правен интерес, жалба и протест.

Тема 10. Оспорване на административни актове по административен ред.

Тема 11. Възобновяване на производствата по издаване на административни актове.

Тема 12. Предложения и сигнали.

Тема 13. Съдебен контрол върху административните актове. Административни съдилища.

Тема 14. Оспорване на индивидуалните административни актове пред първа съдебна инстанция.

Тема 15. Оспорване на общи и подзаконови нормативни административни актове пред първа съдебна инстанция.

Тема 16. Споразумението в административния процес.

Тема 17. Производства за обезщетение.

Тема 18. Касационно производство.

Тема 19. Обжалване на определенията и разпорежданията.

Тема 20. Отмяна на влезли в сила съдебни актове.

Тема 21. Изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела.

Тема 22. Предмет, метод, източници и правоотношения в административно-наказателния процес.

Тема 23. Производство по установяване на административните нарушения.

Тема 24. Производство по налагане на административните наказания.

Тема 25. Оспорване на наказателните постановления пред съд.

Тема 26. Касационно производство по административно-наказателни дела.

Тема 27. Възобновяване на административно-наказателни производства.

Тема 28. Изпълнение на наказателните постановления и решенията на съдилищата по ЗАНН.

КУРСОВА ЗАДАЧА

Две форми на курсова задача:

1/ Писмен отговор на зададен казус в областта на административния процес.

2/ Реферат /разширен конспект/ на научна статия в областта на административното процесуално право.

ПРИМЕРЕН СПИСЪК
НА СТАТИИ ЗА КУРСОВАТА ЗАДАЧА ПО АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

1. Лазаров Кино, Основни принципи на административния процес, Юбилеен сборник 15 години Юридически факултет, ПУ.
2. Лазаров Кино, Служебното начало в административния процес, сп. Административно правосъдие, 4/2007.
3. Лазаров Кино, Изпълнение на административните актове и съдебните решения, сп. Правна мисъл, 1/2007.
4. Лазаров Кино, Производство за издаване на индивидуални административни актове, сп. Правна мисъл, 4/2006.
5. Лазаров Кино, Административно право и административен процес: Сборник статии, Феня, 2003, 2012.
 - 5.1. Относно понятието правен интерес от съдебно обжалване на административните актове
 - 5.2. Съдебният контрол върху мотивите на административните актове
 - 5.3. Повторно административно нарушение
 - 5.5. Презумпцията за невинност в административно-наказателния процес
 - 5.6. Правно действие (правни последици) на съдебното решение в административния процес
 - 5.7. Обхват на съдебния контрол върху обжалвания административен акт според практиката на Върховния административен съд
6. Лазаров Кино, Правни средства за обезпечаване законността на прекратяването на административно-наказателното производство при условията на чл. 54 ЗАНН, сп. Правна мисъл, 1/1998.
7. Лазаров Кино, За създаването на административно-наказателен кодекс, Сиела, 1998.
8. Лазаров Кино, Основания за отмяна или изменяване на наказателните постановления, сп. Правна мисъл, 2/1996.
9. Лазаров Кино, Спиране на административно-наказателното производство по чл. 43, ал. 6 ЗАНН, сп. Правна мисъл, 3/1995.
10. Къндева Емилия, Правният интерес в административния процес, сп. Административно правосъдие, 5/2008.
11. Къндева Емилия, Основания за оспорване на административни актове пред съд: липса на компетентност, сп. Правна мисъл 1/2008.
12. Къндева Емилия, Обявяване на нищожност на административни актове от съда, сп. Административно правосъдие, 6/2007.
13. Къндева Емилия, Изискванията за бързина и време в съдебния административен процес според АПК, сп. Общество и право, 5/2007.
14. Къндева Емилия, Доказателства и доказателствени средства в съдебното административно производство, сп. Административно правосъдие, 2/2007.
15. Къндева Емилия, Основания за оспорване на административните актове пред съда според Административнопроцесуалния кодекс, Юридически сборник на ЦЮН при БСУ, том XV, 2006/2007.

16. Къндева Емилия, Съдебен контрол и оперативна самостоятелност, сп. Административно правосъдие 1/2006.
17. Къндева Емилия, Оспорване на нормативни административни актове пред съда, сп. Административно правосъдие, 4/2003.
18. Къндева Емилия, Спорни въпроси в административното съдопроизводство: Други заинтересовани лица, подсъдност при делегирани правомощия, обезпечително производство, сп. Административно правосъдие, 2/2002.
19. Къндева Емилия, Сравнително административно правосъдие, годишник на ЦЮН на БСУ.
20. Хрусанов Дончо, Основни ли са „основните“ принципи на Административно-процесуалния кодекс?, сп. Административно правосъдие, 2/2008.
21. Хрусанов Дончо, Принципът на служебното начало и силата на присъдено нещо в административния процес, сп. Административно правосъдие, 3/2005.
22. Хрусанов Дончо, Оспорване на нормативни административни актове пред Върховния административен съд, сп. Съвременно право, 3/2000.
23. Хрусанов Дончо, Касационното обжалване в административния процес, сп. Съвременно право, 1/1999.
24. Хрусанов Дончо, За целта и задачата на административното правораздаване, сп. Съвременно право, 1/1998.
25. Костов Димитър, Касационното производство пред Върховния административен съд, сп. Административно правосъдие, 4/2000.
26. Костов Димитър, Санционната фаза на административнонаказателния процес, сп. Съвременно право, 4/2000.
27. Сивков Цветан, Споразумението по чл. 20 от АПК и административният договор, сп. Административно правосъдие, 3/2009.
28. Сивков Цветан, Защита на правата и интересите на общините по административен ред, сп. Съвременно право, 2/2003.
29. Зиновиева Дарина, Проблемът за противоречивата съдебна практика и нейното уеднаквяване в административното право, сп. Административно правосъдие, 3/2008.
30. Зиновиева Дарина, Незаконосъобразност на административните актове поради некомпетентност – анализ на съдебната практика, сп. Съвременно право, 2/2000.
31. Тодоров Иван, Придобиване на качеството „страна“ в производството по издаване на индивидуални административни актове. Взаимоотношение с качеството „страна“ в контролните производства, сп. Административно правосъдие, 2/2004.
32. Славова Мария, Отговорност на държавата за административна дейност, сп. Правна мисъл, 2/2003.
33. Славова Мария, Кантрол в сферата на местната власт, сп. Административно правосъдие, 3/2004.
34. Йорданов Богдан, Административнопроцесуалният кодекс – нови решения в административното обслужване и осъществяване на обществен контрол върху дейността на администрацията, сп. Правна мисъл 3/2006.
35. Йорданов Богдан, Обществен контрол върху дейността на администрацията чрез предложения и сигнали – нови решения с Проекта за административнопроцесуален кодекс, сп. Административно правосъдие, 3/2005.

36. Великов Венцислав, Анализ на съдебната практика относно приложимия закон при касационното обжалване на съдебните решения по ЗАНН, сп. Административно правосъдие, 1/2004.
37. Георгиев Боян, Обществен и личен интерес в касационното производство в административното правосъдие, Електронно списание "STUDIA IURIS", ЮФ на ПУ "Паисий Хилендарски", Пловдив, бр. 2/2015.
38. Георгиев Боян, Липсата на суспензивен ефект на жалбата и протеста срещу административен акт, „Studia iuris“ специализирано юридическо онлайн списание на ЮФ на ПУ, бр. 2, 2014.
39. Георгиев Боян, Обща клауза за обжалване на административните актове, Юридически сборник на ЦЮН при БСУ, том XIX, 2012.
40. Георгиев Боян, Допустими и редовни жалба и протест в касационното производство пред Върховния административен съд, сп. Правна мисъл 3/2008.
41. Георгиев Боян, Основания за оспорване в касационното производство пред Върховния административен съд, Юридически сборник на ЦЮН при БСУ, том XV, 2006/2007.
42. Пехливанов Константин, За възможните алтернативи на съдебния спор, сп. Правна мисъл, 3/2006.
43. Раданов Валери, Срокът за оспорване на неоснователните бездействия на администрацията, сп. Административно правосъдие, 3/2007.
44. Ангелов Георги, Доказателствата в касационното производство по ЗВАС, сп. Административно правосъдие, 5/2000.
45. Еленков Александър, Отговорността на държавата и общините за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразна административна дейност, сп. Административно правосъдие, 6/2009.
46. Мирчев Мирослав, Несъответствието с целта на закона като основание за оспорване на административния акт, сп. Правна мисъл, 3/2008.
47. Канатова-Бучкова Веселина, Изискването за форма като основание за отмяна на нормативния административен акт, сп. Административно правосъдие, 6/2008.
48. Канатова Веселина, Юридически актове, които не попадат в обсега на съдебната проверка от Върховния административен съд, сп. Правна мисъл, 3/2003.
49. Илкова Ралица, За възможността за прекратяване на административнонаказателното производство със споразумение, сп. Съвременно право, 6/2002.
50. Казанджиева Мария, Изпълнение на административните актове и съдебните решения, сп. Правна мисъл, 1/2007.
51. Стоянов Евгени, Правен режим на предварителното и незабавното изпълнение на индивидуалните административни актове, сп. Административно правосъдие, 4/2009.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА КРЕДИТИ

1. Задължително присъствие на студентите на семестриални занятия в рамките най-малко на **75%** от предвидените в учебния план часове (за студентите по специалност *Право* е желателно занятията да се проведат в рамките на 10 упражнения по 3 часа).

2. Постоянна заетост на студентите в аудиторна и извънаудиторна работа през семестъра, изразяваща се в следните форми:

2.1. Работа с литература - разработване на **реферат/разширен конспект** на научна статия в областта на административното процесуалното право (за студентите по специалност *Право* се предвиждат 4 конспекта, от които най-малко 2 са задължителни). Рефератите/конспектите се оценяват с ДА и НЕ. (Примерен списък със статии се съдържа в учебната програма).

2.2. **Решаване на казуси** в областта на Административния процес по време на семестриалните занятия.

2.3. Една **контролна работа** под формата на решаване на казус, предвидена за средата на семестъра. Контролната работа се оценява с текуща оценка по шестобалната система.

2.4. **Работа със съдебната практика** на ВАС и Административните съдилища (във връзка с основанията за оспорване на административните актове и касационните основания за оспорване на съдебни решения, издадени в административния и административно-наказателния процес), публикувана в сп. *Административно правосъдие* и правноинформационни системи АПИС и СИЕЛА (както и на др. общодостъпни места).

3. **Колоквиум** под формата на устен отговор на въпрос от конспекта и препитване по допълнителни въпроси, провеждащ се в предпоследното или последното семестриално занятие. Колоквиумът се оценява с оценка по шестобалната система.

Крайната оценка за допускане до изпит се формира от средноаритметичната оценка от текущата работа (оценките от работата с литература и контролната работа под формата на решаване на казус) и оценката от колоквиума.

Студент получил обща оценка от текущата работа над 5.50 се освобождава от семестриалния изпит.

Заверка студентът получава при изпълнението на следните условия:

1. Наличие на минималния процент присъствие на семестриалните занятия;
2. Средноаритметична оценка за допускане до изпит – най-малко среден (3,00).

3. Студент, който няма минимален процент присъствие и не е изпълнил извънаудиторните задачи следва да издържи контролната работа и колоквиума със средноаритметична оценка най-малко много добър (5,00).

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Семестриалният изпит е писмен и устен (с предварително обявяване на формата на изпита) в редовната сесия и в поправителната сесия. Крайната оценка се формира от: основно от оценката от семестриалния изпит (70%); оценката на курсовата задача (10%), оценката на колоквиума (10%), присъствие и участие в семинарни занятия (10%).

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Къндева Емилия, **Административно правосъдие**, Феня, 2013.
2. Костов Димитър, Д. Хрусанов, **Административен процес на Република България**, Сиби, 2011.
3. Лазаров Кино, Ив.Тодоров, **Административен процес**, Сиела, 2009, 2015, 2016.
4. Хрусанов Д., Д. Костов, Е. Къндева, К. Лазаров, **Нови моменти в Административния процес според АПК: Тематичен коментар**, Сиела, 2007.
5. Лазаров К., Е. Къндева, А. Еленков, **Коментар на Административнопроцесуалния кодекс**, ЦОА, С., 2007.
6. Пенчев К., Ив. Тодоров, Г. Ангелов, Б. Йорданова, **Административнопроцесуален кодекс – Коментар**, Сиела, 2006.

Препоръчителна допълнителна литература:

1. Георгиев Б., Касационно производство в административното правосъдие, БСУ, Бургас, 2017.
2. Георгиев Б., Административно правосъдие и обществен интерес, БСУ, Бургас, 2015.
3. Чешмеджиева М., Правен режим на предложенията, сигналите и жалбите, С., 2013.
4. Лазаров К., Административно право и административен процес, Феня, С., 2012.
5. Чешмеджиева М., Административен процес в схеми и определения, тестове и казуси, Феня, С., 2012.
6. Сивков Ц., Споразумението по чл. 20 на Административнопроцесуалния кодекс, Сиела, 2012.
7. Зиновиева Д., Маловажен случай в административното наказване, Феня, С., 2011.
8. Панов Л., Р. Илкова, Процесът по ЗАНН, Сиела, С., 2009.

! Внимание ! Да се има предвид, че литературата оттук надолу се основава на отменена в по-голямата си част нормативна уредба!!

1. Димитър Костов, Дончо Хрусанов, Административен процес на Република България, С., Сиби, 2001.
2. Стайнов Петко, Административно правосъдие, С., 1936 /преизд. 1993/.

3. Кино Лазаров, Административен процес, С.Феня, 2002.
4. Емилия Къндева, Съвременно административно правосъдие, С. Сиела, 2003.
5. Емилия Къндева, Записки по административно правосъдие, С., Феня, 2002.
6. Димитров Д., Административен процес по общата и специалната клауза. Обща и специална част, Сиела, 2002.

LW 307

АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

Специалност Право

Лектор: Гл. ас. д-р. Боян Георгиев

1. Понятие за административен процес.
2. Нормативна основа на административния процес. Административнопроцесуален кодекс (АПК) – обща характеристика
3. Принципи на административния процес.
4. Субекти, участници и страни в административния процес.
5. Доказателства и доказателствени средства.
6. Издаване на индивидуални и общи административни актове.
7. Сключване на административни договори.
8. Издаване на нормативни административни актове.
9. Оспорване на административни актове – основни понятия. Правен спор, основания, правен интерес, жалба и протест.
10. Оспорване на административни актове по административен ред.
11. Възобновяване на производствата по издаване на административни актове.
12. Предложения и сигнали. Производства.
13. Съдебен контрол върху административните актове. Административни съдилища.
14. Оспорване на индивидуалните административни актове пред първа съдебна инстанция.
15. Оспорване на общи и подзаконови нормативни административни актове пред първа съдебна инстанция.
16. Споразумението в административния процес.
17. Производства за обезщетение.
18. Касационно производство.
19. Обжалване на определенията и разпорежданията
20. Отмяна на влезли в сила съдебни актове.
21. Защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията.
22. Изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела.
23. Предмет, метод, източници и правоотношения в административно-наказателния процес.
24. Производство по установяване на административните нарушения.
25. Производство по налагане на административните наказания.
26. Прекратяване на административно-наказателното производство от наказващия орган.
27. Оспорване на наказателните постановления пред съд.
28. Касационно производство по административно-наказателни дела. Възобновяване на административно-наказателни производства.

29. Изпълнение на наказателните постановления и решения на съдилищата по ЗАНН.
30. Административно наказване на юридическите лица.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Къндева Емилия, **Административно правосъдие**, Феня, 2013.
2. Костов Димитър, Д. Хрусанов, **Административен процес на Република България**, Сиби, 2011.
3. Лазаров Кино, Ив.Тодоров, **Административен процес**, Сиела, 2009, 2015, 2016.
4. Хрусанов Д., Д. Костов, Е. Къндева, К. Лазаров, **Нови моменти в Административния процес според АПК: Тематичен коментар**, Сиела, 2007.
5. Лазаров К., Е. Къндева, А. Еленков, **Коментар на Административнопроцесуалния кодекс**, ЦОА, С., 2007.
6. Пенчев К., Ив. Тодоров, Г. Ангелов, Б. Йорданова, **Административнопроцесуален кодекс – Коментар**, Сиела, 2006.
8. Сивков Ц., Споразумението по чл. 20 на Административнопроцесуалния кодекс, Сиела, 2012.
9. Зиновиева Д., Маловажен случай в административното наказване, Феня, С., 2011.
10. Георгиев Б., Касационно производство в административното правосъдие, БСУ, Бургас, 2017.
11. Георгиев Боян, Административно правосъдие и обществен интерес, БСУ, Бургас, 2015.
13. Чешмеджиева М., Правен режим на предложенията, сигналите и жалбите, С., 2013.
14. Чешмеджиева Маргарита, Административен процес в схеми и определения, Феня, 2012.
15. Панов Лозан, Р. Илкова, Процесът по ЗАНН, Сиела, 2009.

! Внимание ! Да се има предвид, че литературата оттук надолу се основава на отменена в по-голямата си част нормативна уредба!!

16. Димитър Костов, Дончо Хрусанов, Административен процес на Република България, С., Сиби, 2001.
17. Стайнов Петко, Административно правосъдие, С. 1936 /преизд. 1993/.
18. Кино Лазаров, Административен процес, С.Феня, 2002.
19. Кино Лазаров, Анализ на практиката на Върховния административен съд (1998-2000), С., Феня, 2012.
19. Емилия Къндева, Съвременно административно правосъдие, С., Сиела, 2003.
20. Емилия Къндева, Записки по административно правосъдие, С., Феня, 2002.
21. Добри Димитров, Административен процес по общата и специалната клауза. Обща и специална част, Сиела, 2002.